

He manu aute au
 E taea te whakahoro
 Ki te aho tamairo⁸.
 E hira hoki au
 I aku tumanako,
 E kai nei te aroha, i.

¹Tanga.—Ki M. 220 "tainga."

²No Te Ahu-karamu.—Ki M. 220, "Mau e Te Pehi." Ko te Ahu-karamu he rangatira nui no Ngati-Raukawa; he toa no roto i nga riri i te wa i a Te Rauparaha. Tana uri ko Te Roera Te Ahu-karamu, nana a Kipa Roera ma.

³Okatia.—Te one i te takutai i Otaki ki Manawatu.

⁴Otaheke.—He ia no te moana kei waenganui o te tua-whenua, o Kapiti. He Otaheke ano kei te Sounds.

⁵Te Waihaki.—E ki ana a Rere Nikitini he ingoa no Te Peehi i mate atu ra ki a Ngai-Tahu.

⁶Rangitoto.—D'Urville Island, i te Aumiti.

⁷Tarawhata.—He manu, he karoro.

⁸Tamairo.—Tamiro, na te waiata i hua he "tamairol"

71.—HE TANGI MO TE WANO.

Na RAHI. (Ngati-Apakura, Ngati-Maniapoto.)

Na Te Taite Te Tomo i whakamarama.

Ko Rahi no Ngati-Apakura, hapu o Ngati-Maniapoto. Hei tungane whanaunga ki a ia a Te Wano, no Ngati-Apakura ano, I haere mai a Te Wano ratau ko etahi o tona iwi ki Titiraupenga nei; kei reira ka pangia e te mate karawaka, matemate tonu atu. Na Takarea raua ko Te Kahui, he tuahine ki a Te Heuheu Tukino M.L.C., a na Te Iwiheke, he wahine rangatira no Ngati-Tuwharetoa i korero ki a Te Taite. Ko Wenerata Te Heuheu, he tamahine na Te Heuheu Iwihau, ki te waiata haere i tenei waiata i te rohe o Ngati-Tuwharetoa; na reira ka pohehetia nana tonu taua waiata.

Ko te whiti tuatahi o te waiata nei te mea e tino waiatatia ana; a, e kiia ana hoki e etahi na Te Kooti Rikirangi. Kei te waiatatia ano te whiti tuarua, engari kaore i te whanui te mohio o te tangata ki tera. Ko te whiti tuarua nei e kore e taea te kawe na etahi iwi ke; a ko taua whiti kei roto i te pukapuka a McGregor (S. 17 & 18) a i etahi hoki e waitohutia i raro nei.

Ko te kaupapa i raro nei na Te Taite i tohutohu.

(Ref: S. 17 & 18, S2. 60, B. 3/161, B. 4/71 W. L.Wp. 109,

T. Turi p. 12.)

E pa to hau he *wini*¹ raro,
 He homai aroha,
 Kia tangi atu au i konei;
 He aroha ki te iwi,
 Ka momotu ki tawhiti ki Paerau².
 Ko wai e kite atu.
 Kei whea aku hoa i mua ra,
 I te tonuitanga?
 Ka haramai tenei ka tauwehe,
 Ka raungaiti au.